

PRIMER STANEŽIČ PONOVO NA DNEVNEM REDU — STROKOVEN PRISTOP KOMISIJE OBČINSKE SKUPŠČINE

Gramoznica ali njive?

O primeru »Stanežič« se je že dosti pisalo. Največkrat so ime tega naselja omenjali v zvezi z zemljiško politiko šišenske občine, ki da je zgrešena in tako dalje ... Preprosto rečeno — primer Stanežič so avtorji številnih reportaž in člankov uporabili kot nazoren primer, kakšna zemljiška politika kljub nezadržni urbanizaciji nikakor ne bi smela biti.

• Vse se je začelo takrat, ko so se pojavile vesti, da bodo v Stanežičah odprli veliko gramoznico na površini okrog 43 ha in da bodo v ta namen razlastili prav toliko zemlje. To seveda ne bi dvignilo prahu, če ne bi prav ta zemlja dajala kruha nekaj deset kmetom, ki bi z razlastitvijo ostali brez edinega vira dohodkov. Takšne novice pa, naj bodo preverjene ali ne, navadno vzburijo duhove — in to se je zgodilo tudi v našem primeru. Sledile so žolčne razprave po časopisih, o Stanežičah so spregovorili na televiziji, dnevni redi sestankov so se polnili prav na račun te »aferice«. Nekaj je bilo treba ukreniti in šišenska občinska skupščina se je odločila, da stvar temeljito preuči. Imenovala je strokovno komisijo, ki je svoje delo opravila temeljito in podrobno, tako da nam podatki te raziskave omogočajo objektivno presojanje vseh »za« in »proti« ...

SAMO 15 PRAVIH KMETIJ

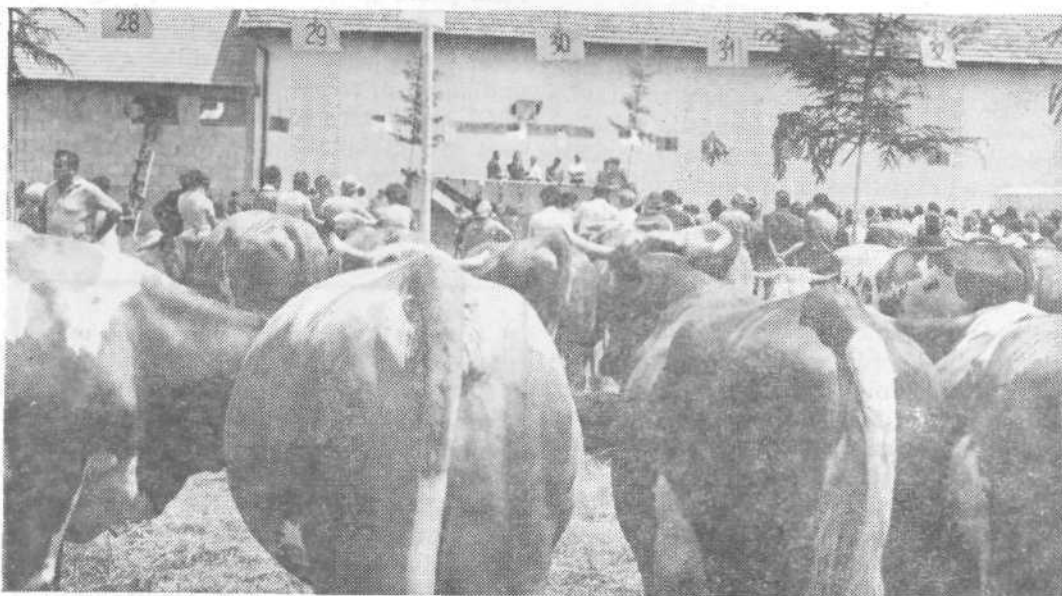
• Gramoznica, ki naj bi jo odprli na območju Stanežič, bi v približno desetih letih »dala« za ljubljanske potrebe najmanj 2.600.000 kubikov gramozja, torej letno okrog 260.000 kubikov. Ko bi jamo izčrpali, bi ta prostor predvidoma uporabili za gradnjo stanovanjskih blokov, seveda pa bi morali izčrpane površine sproti komunalno urejati. Torej preprosto primer urbanizacije kmetijskih površin?

• Skrbna preučitev socialne in agrarno-politične problematike lastnikov zemljišč, ki naj bi jim razlastili zemljo, ni pokazala tako tragične slike. Res je sicer, da je takšnih lastnikov v omenjenem kompleksu nad 70, toda hkrati so ugotovili, da je na tem območju le še 15 pravih kmetij, ki imajo skupno 25,62 ha, ostala zemlja pa je last polkmetov in nekmetov. Torej smo pri prvi oporni točki vseh dosedanjih razprav: socialna ogroženost kmetov, ki bodo izgubili zemljo. Z odkupom bi pretežni del zemlje izgubilo le 5 kmetov, nobenemu kmetu pa

ne bi bilo odkupljeno toliko zemlje, da ne bi imel več pravice do zdravstvenega in starostnega kmečkega zavarovanja (na kar so sicer kritiki te akcije poprej vztrajno opozarjali). Vsem 15 kmetijam bi za kmetovanje ostalo še 45,40 ha obdelovalne zemlje, ki pa bi bila nekoliko slabše kakovosti od odkupljene.

RAJE BI PRODAJALI SAMI

• Pa se dotaknimo še ene občutljive točke razprav o primeru Stanežiče: cene odkupljenih zemljišč. Komisija je pripravila predloge višine odškodnin in metodologijo oziroma način ugotavljanja vrednosti kmetijskih zemljišč ter jih posredovala tudi

mestni skupščini. Predpisi določajo, da se smejo zemljišča za gramoznico odkupiti po cenah, kakršne imajo ta zemljišča, če se uporabljajo izključno za kmetijsko proizvodnjo in ne po cenah, kakršne bi lahko dosegla, če bi jih prodajali kot stavbna zemljišča. V tem pa je tičala sporna čer, saj je večina lastnikov zemljišč v anketi izjavila, da niso pripravljeni prostovoljno prodajati zemlje po cenah, ki jih je predvidela komisija (pa čeprav so te cene zelo ugodne), ker menijo, da bi lahko za to zemljo iztržili občutno več, če bi jo smeli sami prodajati. Naj omenimo samo podatek, da bi dobili kmetje po cenah, ki jih je predlagala komisija, povprečno po 211.300 dinarjev (21 starih milijonov) za hektar ...

• Kljub čednim zneskom denarja, ki bi jih kmetje dobili za odkupljeno zemljo, pa so nekateri udeleženci razprav o primeru Stanežiče opozarjali na možnost, da bi se zaradi inflacije ali drugih razlogov ti kmetje lahko znašli pred vrati zavoda za socialno delo, zato bi bilo nujno potrebno urediti vprašanje pokojnin — podobno, kot so to omogočili z nakupom let zasebnim obrtnikom in dimnikarjem. Komisija je v zvezi s tem preučila vrsto možnosti, ki jih nudi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter drugi predpisi s tega področja in ugotovila, da je možnih več rešitev. Vsekakor pa glede na neugodna inflacijska gibanja nobena od rešitev ne more zagotoviti popolne varnosti in zagotoviti življenjsko eksistenco.

SPREGOVORILA BO ŠE KZS

• Če potegnemo črto — neposredne socialne ogroženosti odkup zemljišč, razen v izjemnih primerih, ne bi povzročil. Seveda pa pri vsej zadevi ni pomembno samo vprašanje denarja in odškodnin, morda nas mora še toliko bolj zanimati vprašanje upravičenosti te akcije, gledano s preprostega izhodišča varstva dragocenih kmetijskih zemljišč. Veliko napak imamo že na vesti, zato je prav, da o tem problemu dokončno spregovori tudi novoustanovljena kmetijsko-zemljiška skupnost.

• Naj bo odločitev takšna ali drugačna, opisani pristop občinske skupščine k temu problemu je vsekakor primer, kakšno bi

pravzaprav moralo biti reševanje teh zapletenih vprašanj s področja zemljiške politike. Omenjena raziskava je dala številne konkretne rezultate in ugotovitve, na podlagi katerih se bomo lahko strokovno in z mirno vestjo odločali. Če je bil pred leti primer Stanežič zgled za mačehovsko ravnanje z zemljiškim bogastvom, je to sedaj zgled strokovnega, poglobljenega pristopa, ki bi mu morali slediti še marsikje, tudi na drugih področjih. Z. Š.

ZBOR VOLIVCEV V REPNJAH

Na zboru volivcev v gasilskem domu v Repnjah so prisotni občani razpravljali o novem statutu KS Vodice, ki ga je razložil predstavnik KK SZDL tov. Cankar in ga nato tudi sprejeli. Potrdili so tudi štiri kandidate za zbor delegatov pri KS Vodice. Najburnejša razprava se je vnela ob tretji točki dnevnega reda, saj so občani postavili precej aktualnih vprašanj o ureditvi ceste skozi Dobrušo, o označbi tega kraja, o kanalizaciji v Repnjah, o javnih smetiščih, o napeljavi novega električnega omrežja še v drugem delu Repenj, o javni razsvetljavi skozi Repnje in o ureditvi avtobusnih postaj. Na vsa postavljena vprašanja je poskušal odgovoriti predsednik KS Vodice tov. Franc Logar.

POPEVKE V VODICAH

V petek, 22. 2., je bil v domu KS Vodice glasbeni večer z Marjano Deržaj in Bracom Korenom. Ob spremljani maniborskega kvarteta Vizije sta z izvedbo nekaterih njunih najpopularnejših popevk navdušila polno dvorano.